

Arkkist. nro. 20 / 15.1.1998

M

VETELI Tunkkari Papinkallio

Koekaivaus kuoppa-alueella
17.5.1997

Erkki Salminen

VETELI Tunkkari Papinkallio

Kunta: Veteli
Kylä: Tunkkari
Tila: 83:6
Omistaja: Tero Puusaari, 69700 Veteli, puh. 06-862 1404

Sijainti: PK 2327 07 VETELI
x= 7043 72
y= 488 76
z= 92,5

Veteli 24 (Vetelin kiint. mj:t)

TAUSTAA

Keväällä 1996 Perhonjokilaakson kansalaisopistossa pitämäni kurssin yhteydessä tuli tietooni, että Vetelin Papinkallion alueella on useita matalia painanteita hiekkakankalla. Erillisen käynin yhteydessä 28.8.1996 laadin alueesta tarkastusraportin, jossa totesin, että noin 20-30 x 100 m:n laajuuisella alueella sijaitsee 10 kpl matalia kuopanteita.

Koekaivaus päätettiin ottaa mukaan kansalaisopiston vuoden 1997 kurssiohjelmaan ja kaivausjärjestelyistä tulisi vastaamaan Vetelin Kotiseutuyhdistys. Alue herätti mielenkiintoa siitä syystä, että hyvin samankaltainen kuoppa-alue tunnetaan Ylistaron Troiharista. Troihari sijaitsee n. 75 km Papinkalliosta lounaaseen. Kurssin vetäjänä ja kaivausten johtajana tulisi olemaan allekirjoittanut, amanuenssi Erkki Salminen Pohjanmaan museosta Vaasasta. Kaivaus tehtiin 17.5.1997 ja kaivajina oli kurssille osallistuneita veteliläisiä kotiseutuaktivisteja.

ALUEEN KUVAUS

Papinkallio on pieni, mutta näkyvästi ympäristöstään erottuva kallionnyppylä keskellä hiekkakangasta. Kallion länsipuolella n. 0,5 km:n päässä virtaa Perhonjoki kohti pohjoista. Kallion itäpuolella on kaksi soistunutta aluetta, joiden välissä on kapeahko hiekkapohjainen kannas, jossa kasvaa harvahkoa mäntymetsää. Kannaksen läpi pojoislaidassa johtaa kärkytie, joka toimii myös ulkoilureittinä.

Kallion itäpuolella sijaitsevista kuopista on kahdeksan itä-länsisuuntaisessa jonossa, joka kaartuu hieman kaakkoon. Kaksi kuoppaa on erillään jonosta. Kuoppien keskinäiset välit vaihtelevat 7:stä 24 m:iin. Koko kuoppajonon pituus on n. 100 m. Kuopat ovat pyöreitä alle metrin syvyisiä ja halkaisijaltaan n. 3-4 m. Selviä reunavalleja ei ollut näkyvissä.

KAIVAUS

Tutkimuskohteeksi valittiin kuoppajonon keskivaiheilta sellainen kuoppa, jossa ei kasvanut puuta. Kuopan poikki avattiin pohjois-eteläsuuntainen 1 m:n levyinen ja 6 m pitkä koeoja kuopan keskipesteen kautta siten, että koeojan itäreuna kulki keskipesteen kautta. Koeoja kaivettiin 10 cm:n tasoissa kuopan pinnan muotoa seuraten. Kiintopisteeksi valittiin Papinkallion alapuolella sen itälaidassa olevan maakiven korkein kohta, joka merkittiin. Kiveen siirrettiin korkeus Papinkallion toisella puolella olevasta korkeuspisteestä (88.82) ja kiintopisteiden korkeudeksi saatiin 93.93 m m.p.y. Koneen lukema oli 112.5.

Taso 1

Kuopan keskikohdalla oli jo tässä tasossa näkyvissä harmahtavaa tuhkan ja hiilen sekaista maata. Koeojan eteläpäässä näkyi hieman tuhkansekaista maata, pohjoispää oli lähes puhdasta hiekkää.

Taso 2

Kuopan keskikohdalla edelleen noen ja tuhkan sekaista likamaata. Koeojan eteläpäästä 2 m oli jo täysin puhdasta, samoin pohjoispäästä 1 m.

Taso 3

Kaivettiin vain 3 m:n pituinen alue kuopan keskikohdalla. Likamaa jatkui tähän tasoon. Kuopan keskikohtaa kaivettiin niin syväälle, että likamaa loppui. Hiilen sekaista likamaata oli syvimmillään kuopan keskikohdalla n. 50-60 cm pinnasta sekä kuopan pohjoisreunalla. Välillä oli havaittavissa n. 10 cm:n paksuinen puhtaamman hiekan kerros, jota seurasi taas n. 10 cm:n paksuinen likamaakerros.

YHTEENVETO

Yhteenvetona voi todeta, että tutkittu kuoppa on ihmisen hiekkamaahan kaivama. Minkäänlaisia rakenteita ei voitu havaita, kaivauksessa ei myöskään löydetty yhtään esinettä tai muuta kappaletta, joka olisi voinut antaa viitteitä kuopan funktioon tai ajoitukseen. Löydöttömyys puhuisi kuitenkin asuinkäyttöä vastaan. Kuoppien ryhmittely ja sijainti viittaisi paremminkin pyyntiin. Liittyvätkö kuopat runsaan puolen kilometrin päässä joen partaalla sijaitsevaan kivikautiseen asuinpaikkaan (Emäntäkoulu, Veteli 8), on vain arvailujen varassa.

Vaasassa 30.12.1997

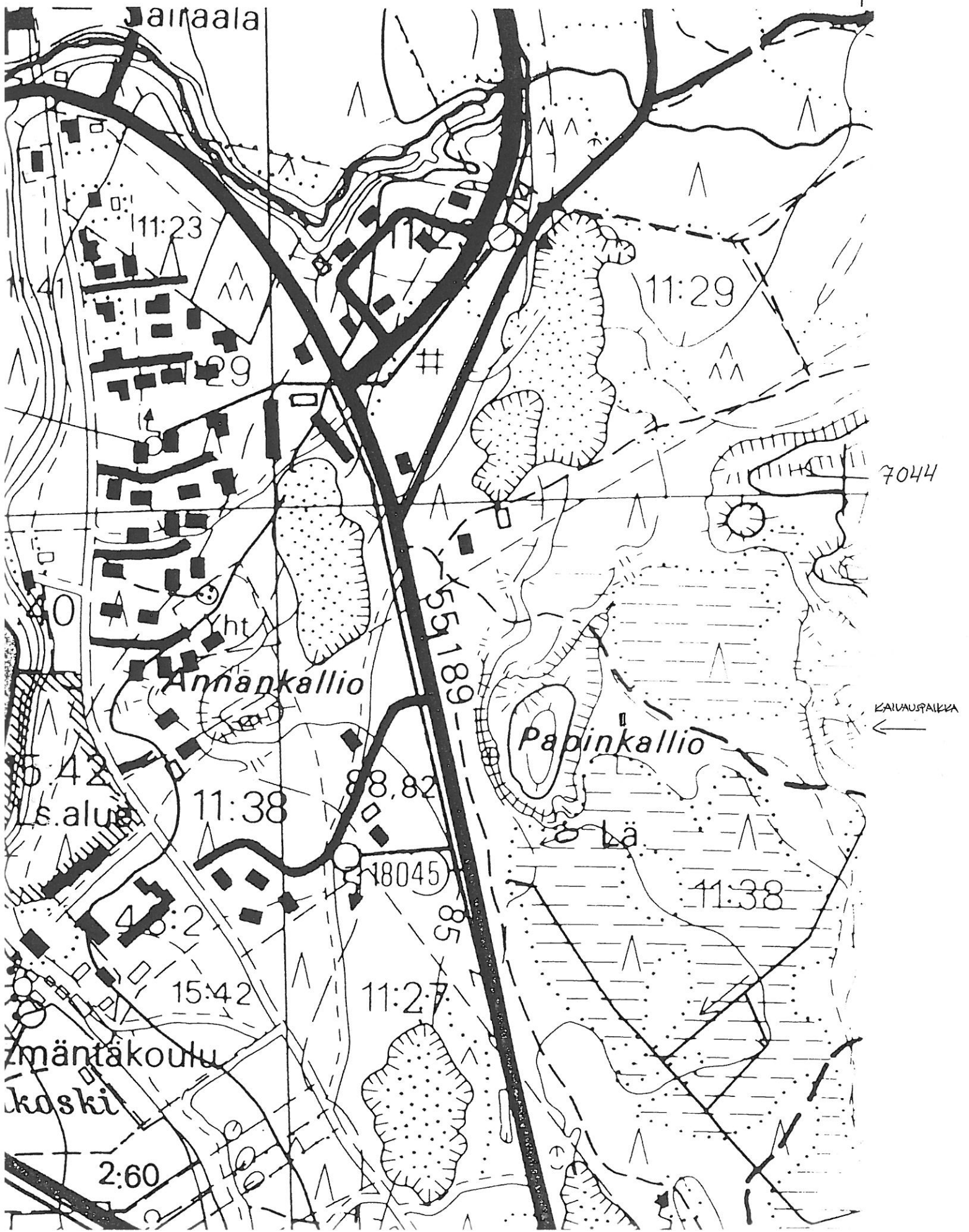
Erkki Salminen

Liitteet

Peruskarttaote
Peruskartan suurennos
Yleiskartta 1:500
Tasokartta 1:20
Profiilikartta 1:20
Kuvaluettelo
Valokuvia

VETELI TONKKARI PAPINKALLIO PK 2323 07 SUURENNOS
ERKKI SÄLMINEN 1997

498

VETELI TUNKKARI PAPINKALLIO

ERKKI SÄLMINEN 1997

YLEISKARTTA 1:500

 KÄBETIE/KUUTOPOLKU

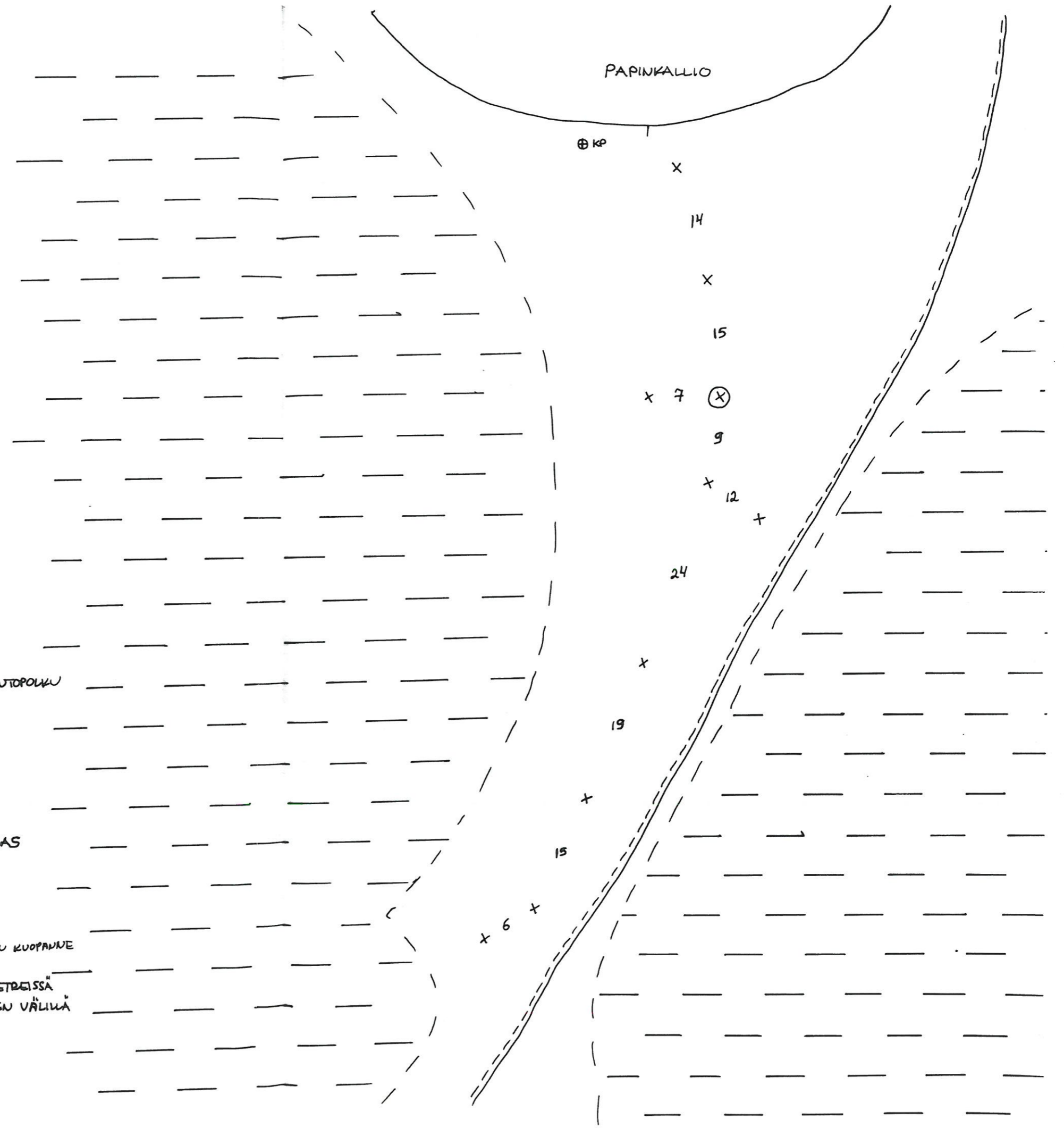
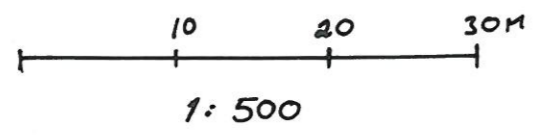
 SUO

 HIEKKAKANGAS

X KUOPANNE

⊗ 1997 TUTKITTU KUOPANNE

14 ETÄISYYS METREISSÄ KUOPANTEIÖEN VÄLILLÄ

VETELI TUUKKARI PAPIKALLIO

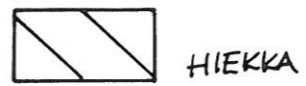
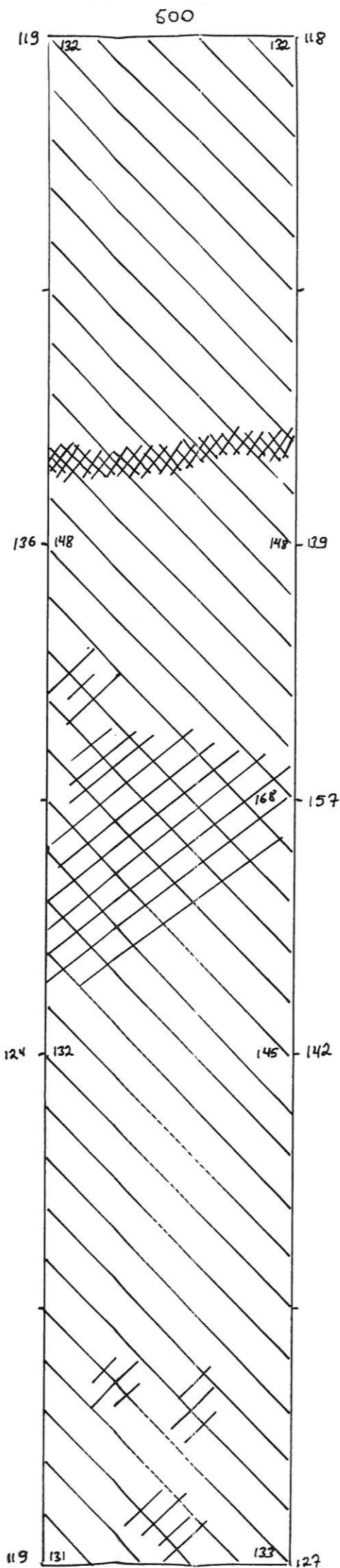
ERKKI SALTINEN 1889

1:20

KP = 112,5 = 93,93 M M.P.Y.

TASO 1

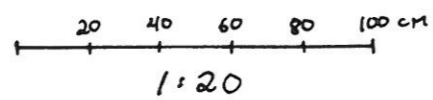
HIEKKA

LIKAMAA

NOKIMAA

TASO 2

105

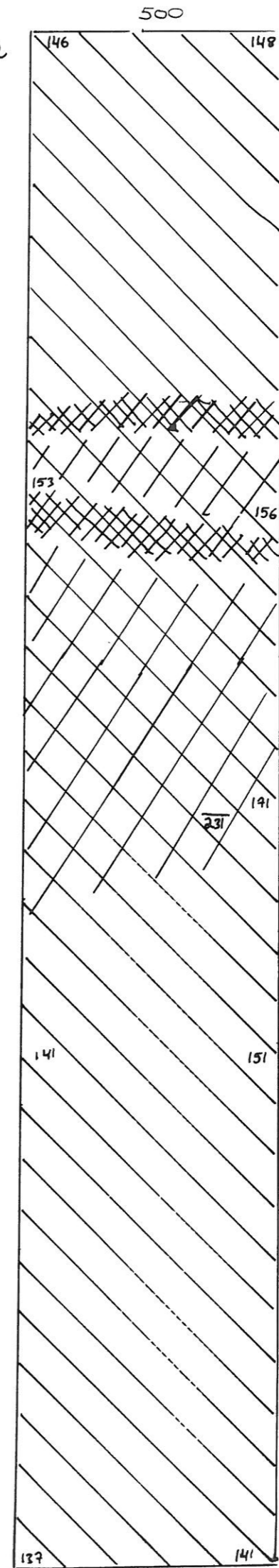
104

103

102

101

100

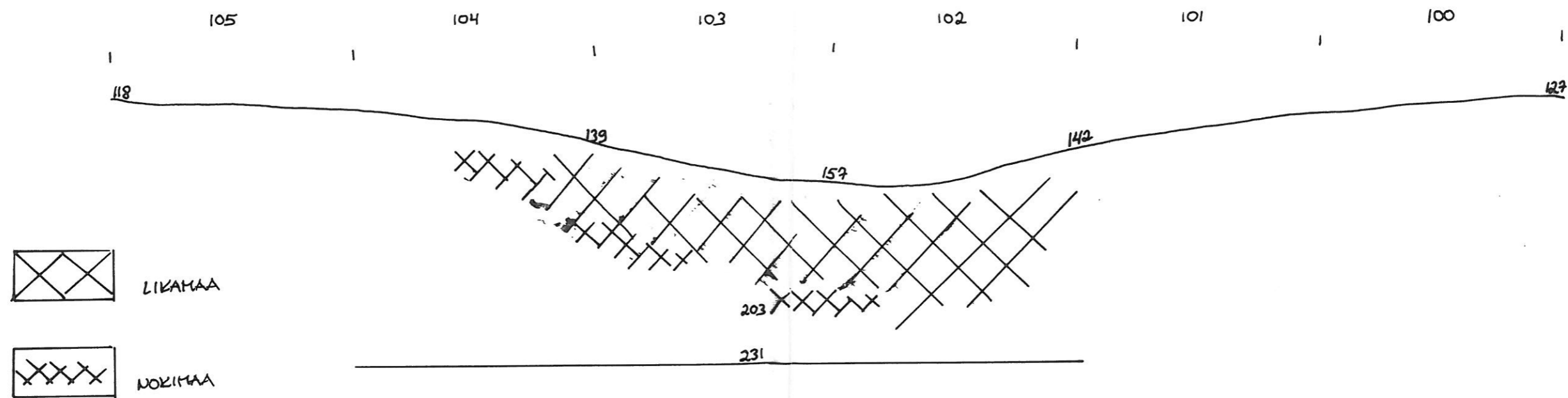
VETELI TUNKARI PAPINKALLIO

ERKKI SALMINEN 1997

1:20

KP 112,5 = 93,93 M H.P.Y.

PROFILLI

KUVALUETTELO

Mv-valokuvat:

kinonegatiivit Pohjanmaan museon arkistossa

PM 69603	Kuoppa ennen kaivausta, pohjoisesta
PM 69604	- ” -
PM 69605	Kaivausalue paalutettuna, pohjoisesta
PM 69606	- ” - , koillisesta
PM 69607	Kaivausalue paalutettuna, taustalla vasemmalla Papinkallio, kaakosta
PM 69608	Ruudut 102-103, 1. kerroksen kaivaus, lännestä
PM 69609	- ” -
PM 69610	Taso I, pohjoisesta
PM 69611	Taso I, etelästä
PM 69612	Ruudut 102-103, taso I, lännestä
PM 69613	Yleiskuva Papinkalliolta
PM 69614	- ” -
PM 69615	- ” -
PM 69616	Ruutu 104, taso II
PM 69617	Taso II, pohjoisesta
PM 69618	Ruutu 104, taso II, lännestä
PM 69619	Taso II, etelästä
PM 69620	Profili ruuduissa 103-104, lännestä
PM 69621	- ” -

Lisäksi diakuvia Pohjanmaan museon arkistossa

Kuvat: Erkki Salminen

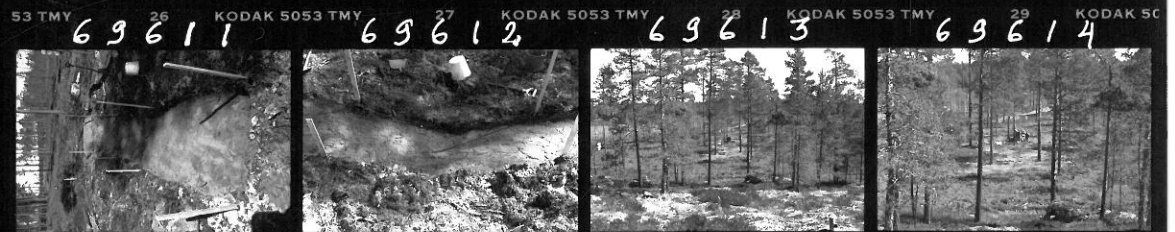
VETELI TUNKARI PAPINKALLIO
ERKKI SALMINEN 1997

A 18 18A 19 19A 20 20A 21 21A

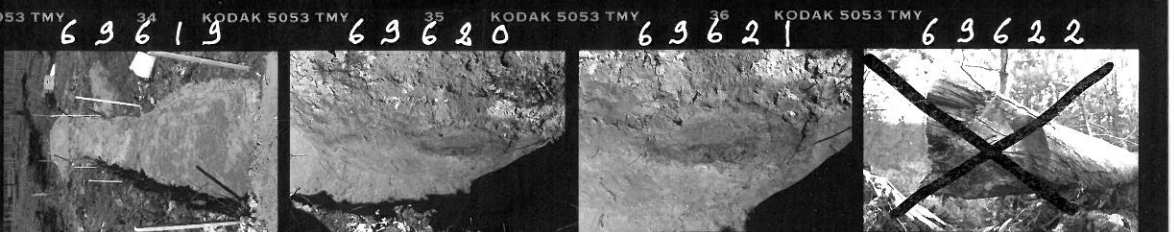
A 22 22A 23 23A 24 24A 25 25A

5A 26 26A 27 27A 28 28A 29 29A

19A 30 30A 31 31A 32 32A 33 33A

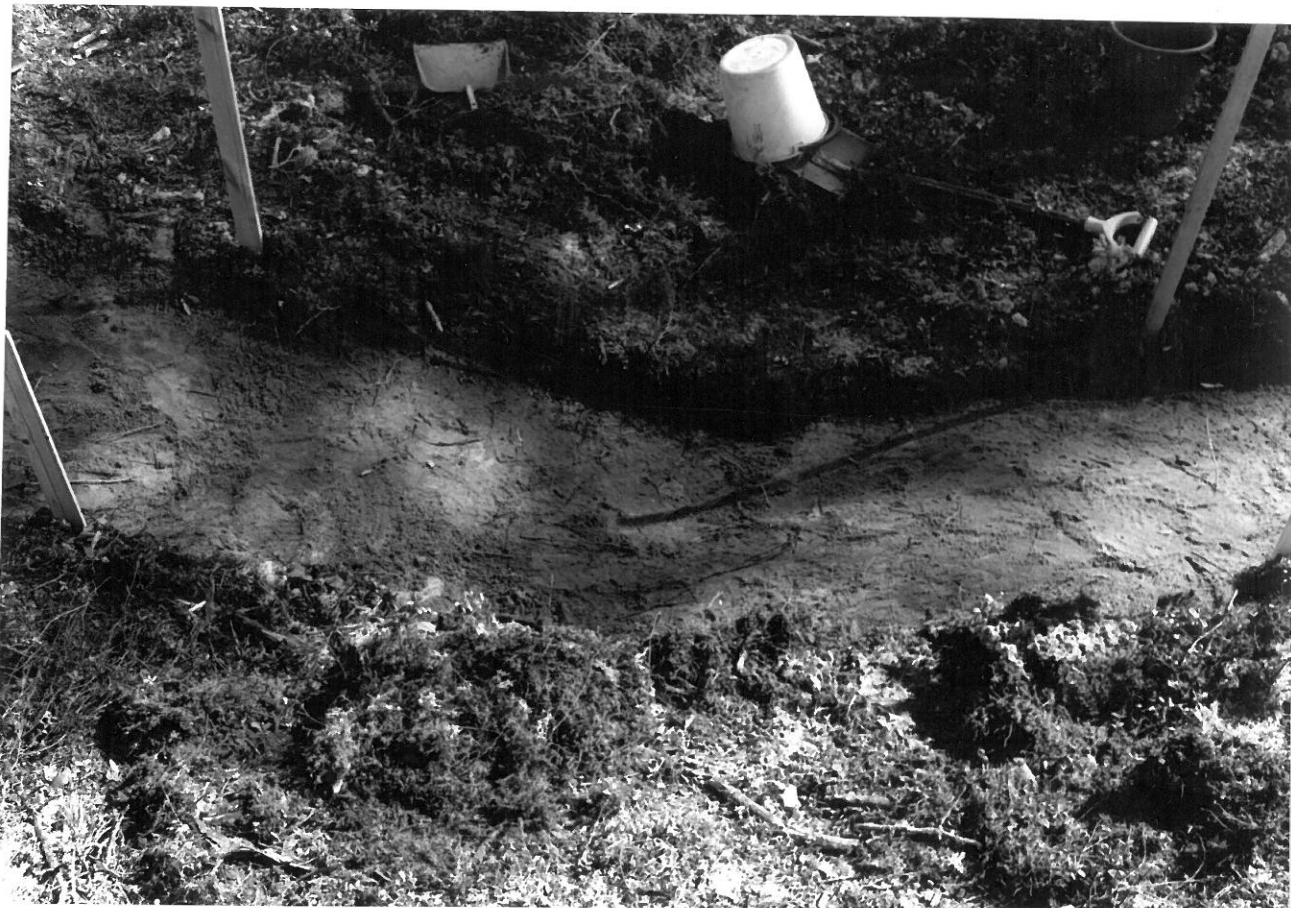
13A 34 34A 35 35A 36 36A

PM 69605
KAIVAUSALUE PAALUTETTUNA,
KUVATTU POHJOISESTA.
EIKKI SALMINEN

PM 69610
TASO I, KUVATTU POHJOISESTA.
KUVA EIKKI SALMINEN

PM 69612
RUUDUT 102-103, TASO I
KUVATTU LÄNNESTÄ
ERIKI SAHMINEN

PM 69621
PROFILI RUUDUISSA 103-104
KUVATTU LÄNNESTÄ
ERIKI SAHMINEN